

SVOBODNA SLOVENIJA

LETO (AÑO) XLVIII (42)

Štev. (No.) 48

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

7 de diciembre — 7. decembra 1989

Slovenski narodni odbor ob pretresih v domovini

V dneh, ko je svet priča dogodkom, ki z vedno večjo silo govore o rušenju vsega, kar je bilo grajeno in vzdrževano z nasiljem pod komunističnimi režimi v državah vzhodne in srednje Evrope ter dokazujejo odločno voljo narodov, da temu stanju napravijo konec, ko se je zrušil sramotni berlinski zid, ko na Češkoslovaškem spet govore o praški pomladi in išče Evropa novo politično ravnovesje, spremljamo s posebnim zanimanjem, zavzetostjo in skrbjo dogodke v domovini. Ob njih ponovno

p o z d r a v l j a m o vsa gibanja in stremjenja po demokratizaciji narodnega političnega, gospodarskega in družbenega življenja. Prepričani, da je svobodno delovanje političnih strank v okviru nove svobodno izvoljene slovenske ustave edino zagotovilo resnične demokracije med nami, vabimo vse rojake, da se pridružijo skupnemu iskanju osnov za narodovo bodočnost, nalogi kateri posveča SNO skrb in napore vsa leta svojega obstoja.

U g o t a v l j a m o, da zahtevajo hitri političnih premiki na evropski celine premišljenih, a naglih odločitev slovenskih demokratičnih sil, da nas dogodki ne prehitijo in da naš narod ne bo ponovno objekt med silami, ki se bore za premoč na novem političnem zemljevidu Evrope.

O d o b r a v a m o v celoti odločno izjavo komisije Pravičnost in mir, z dne 31. oktobra 1989, in se pridružujemo njenemu pozivu, da je treba pogumno delati za resnično in popolno demokratizacijo Slovenije. Ob tem poudarjamo, da je po krščanskem družbenem nauku mogoče pričakovati vrednih sadov pri uresničevanju te globoke družbene preobnove le tedaj, kadar smo vsak zase pripravljeni na osebne odpovedi in napore.

O b s o j a m o izjave visokih jugoslovanskih vojaških osebnosti, ki skušajo z grožnjami zavirati težnje narodov po suverenosti, pravici do samoodločbe in popolni politični demokratizaciji. Vojska, ki štiti le koristi totalitarne manjšine ter se obrača proti narodovi volji in njegovim zahtevam, je v bistvu narodu sovražna vojska. Obsojamo pa tudi vedno pogostejša narodnostna izzivanja, ki jih organizirajo komunistični organizmi drugih republik ter ponovno izjavljamo, da nosijo ti za svoja dejanja in njih. posledice popolno in nedeljivo odgovornost.

O p o z a r j a m o rojake v zdomstvu, naj dogodke v domovini spremljajo s pametno presojo in treznostjo in naj ne nasedajo na videz razveseljivim, a v resnici večkrat varljivim ukrepom predstavnikov vladajočega sistema, ki sredi propadanja še vedno iščejo, kako bi ohranili tudi v novih razmerah čim več oblasti. Naj ne sprejemajo darov in miloščine od tistih, ki so krivi ne le njihove nesreče temveč dolgoletnega trpljenja vsega naroda.

Svobodno bodočnost naše domovine je mogoče graditi le na neokrnjenih demokratičnih osnovah. Dokler teh ni, se bomo vsi svobodoljubni rojaki doma in v zdomstvu zanj borili, pri tem pa nikakor ne bomo podpirali samovoljnih sklepov režima, ki pet desetletij ni maral priznati pravice narodu suverene odločanja.

V novembru 1989.

SLOVENSKI NARODNI ODBOR

Rudolf Smersu
predsednik

dr. Peter Urbanc
podpredsednik

Zelo pomembna resolucija

V ponedeljek, 2. oktobra, se je v deželnem svetu Julijske Krajine-Furlanije zaključila razprava o programskih izjavah nove deželne vlade, katero ponovno vodi demokristjan Biasutti. Slovenska skupnost je tudi tokrat član večine in ohranja predsedstvo komisije za kulturo in šport. Novost predstavlja dejstvo, da sta v programsko večino pristopili zeleni z znakom marjetice in lista za Trst.

Resolucija uvodoma poudarja, da mora osrednja vlada konkretno odgovoriti na zahteve Slovencev, in sicer s primernim zakonom. Deželna večina priznava slovenski manjšini v Italiji in italijanski v Jugoslaviji nenadomestljivo vlogo pri razvoju medsebojnega razumevanja, kar naj privede do udržitve in razširitve sodelovanja ob meji.

Deželni svet — pravi resolucija — obvezuje deželni odbor, naj odločno posreduje pri rimski vladi, da ta sestavi zaščitni zakon za slovensko manjšino, kot je predvideno v 6. členu ustave. Takšen zakon naj zaščiti kulturne in etnične posebnosti manj-

šine. Svet odklanja vsako obliko preštevanja manjšine. kajti zaščita ne sme biti odvisna od števila pripadnikov manjšine. Konačno deželni svet zahteva, naj vlada čimprej sprosti že nakazanih 36 milijard v korist slovenske in italijanske manjšine.

Takšna je torej vsebina resolucije, za katero so glasovali krščanska demokracija, socialisti, socialdemokrati, republikanci, liberalci, Slovenska skupnost in zeleni, ostali pa se glasovanja niso udeležili.

Resolucija je gotovo najvažnejši dokument v zvezi s slovensko manjšino, kar jih je deželni svet odobril v zadnjih letih. V tem dokumentu je še zlasti pomemben odstavek, ki govori o preštevanju manjšine, ki so ga še pred kratkim zahtevale tudi nekatere stranke večine (liberalci in republikanci). Sedaj pa sta tudi ti dve stranki podpisali resolucijo in s tem uradno uskladili svoja stališča s tistimi ostalih vladnih strank. Lista za Trst pa je ostala osamljena pri zahtevi, naj se izvede preštevanje manjšine.

Komunistična partija ni glasovala

Na knjižnem sejmu v Cankarjevem domu se je Jože Smole v otvoritvenem govoru zavzel za sprostitev uvoza celotne literature vseh Slovencev v zamejstvu in po svetu. Torej tudi emigrantske. Jožetu Smoletu se v tem predvolilnem času za njegovo velikodušnost zahvaljujem, hkrati pa upam, da se bo v času še bolj razplamtele predvolilne kampanje ne samo zavzel, ampak tudi aktivno sodeloval pri spremembi zakonodaje, tako da bo končno že enkrat dovoljevala vsem Slovincem v svetu, ne glede kakšne ideološke opredelitve so, brezskrbno potovanje v svojo domovino. Sploh pa se ne smemo preveč čuditi, če bodo to v kratkem, zaradi istega vzroka kot pri Smoletu, naredili komunisti. Svojo rdečo-krvavo barvo že spreminjajo, tudi prazen grob za svoje žrtve so že ponudili svojcem neznanu kje pomorjenih iz dachauskih procesov. Eno so procesi (božični, dachauski, Nagodetov), povsem nekaj grozljivejšega, predvsem zaradi množičnosti in brezobzirnosti pa so likvidacije nasprotnikov po celi Sloveniji.

Začele so se javne zahteve za razkritje povojnih množičnih likvidacij v Kočevskem Rogu, Teharjah in po

mnogih drugih krajih po Sloveniji. Tako je ljubljansko Delo (9. 11.) celo na prvi strani objavilo zahtevo celjskega društva za varstvo okolja, da se pojasni streljanje ljudi v Teharjah, v Košnici in Medlogu. Skupina prirediteljev komemoracije ob Lipi sprave na Žalah pa je v Delu (9. 11.), Večeru in Demokraciji objavila petico skupščini SR Slovenije, naj razišče vse likvidacije ter omogoči svojcem ter javnosti obiskovanje skritih grobišč.

Kot izgleda, bodo v predvolilnem boju do aprila prihodnjega leta, ko bodo volitve, prav grozodejstva diktatorskega komunističnega režima v Sloveniji glavna tema, s katero se bo skušalo komuniste omejiti v civilizacijske okvire.

Po propadu t. im. okroglice mize opozicije in komunistov, ki je bila zaradi nepopustljivosti komunistov le „klepetalaj klub“, je prišlo do formiranja dveh dokaj ločenih opozicijskih blokov. Zmernejši, ki mu mnogi pravijo tudi „prorokovski“ blok, saj ima že sedaj precej oblasti v svojih rokah, sestavljajo ZSMS, Zeleni Slovenije in Klub 89. Pravi opozicijski blok, ki ga pa prej imenovani ozmerja za „narodnjaki“, pa sestavljajo So-

Mitinga ni bilo

V soboto, 2. decembra, smo iz telefonskega sporočila izvedeli, da prejšnji dan v Ljubljani ni bilo mitinga, ki so ga dolgo pričakovali in pripravljali srbski „mitingaši“, da bi z njim pretresli slovensko pomlad.

Notranji minister slovenske vlade Tomaž Ertl je razglasil izredno stanje, prepovedal zbiranje ljudi na javnih prostorih, in prepovedal prevažanje množice na manifestacijo. Vse to je povzročilo, da so mitingaši odpovedali zborovanje, na katerega so imeli namen pripeljati kakih 40.000 manifestantov iz Srbije. Tako so organizatorji stisnili rep med noge in niso prišli v Ljubljano. Le kakih 50 prenapetežev se je zbralo, okoli njih pa veliko policije in časnika. Izgredov ni bilo.

Vendar pa je Srbija odgovorila na drug način. Socialistična zveza delovnega ljudstva Srbije je oklicala splošen bojkot vsem gospodarskim, političnim in kulturnim stikom s Slovenijo. Pri tem pa je ostala osamljena, saj se njenemu koraku ni pridružila ne Hrvaška, Črna gora, Makedonija niti ne Bosna in Hercegovina. Ostala je politično izolirana.

Da povemo nekaj o zgodovini tega mitinga. V začetku meseca novembra so srbski „mitingaši“, kot ime-

nujejo ta krog, okoli Slobodana Miloševića, začeli načrtovati ta miting v Ljubljani, s katerim so imeli namen Slovincem raztolmačiti „prave“ namene srbske politike glede Kosova, Jugoslavije in bratstva in edinstva. Najprej je bilo govora o kar 500.000 Srbih, ki naj bi prišli, zatem so število zožili na nekaj deset tisočev. Tudi so najavili željo, da bi prenočili pri slovenskih družinah. S takimi mitingi kot primernim političnim orodjem je uspelo Miloševiću vreči krajevne vlade v Črni gori in Vojvodini, odstraniti neprijateljska partijska vodstva in razneti množico. Poleg tega je lahko domnevati, da bi ta miting služil kot priprava za kak incident.

Tu v Argentini smo lahko brali daljši članek 30. novembra v La Naciónu, ki je podrobno pisal o prepovedi mitinga in o prekinitvi stikov med srbskimi organizacijami in Slovenijo. Kot pravi komentar iz Evrope, je ta srbska iniciativa prvi konkretni korak k razsulu Jugoslavije.

V torek, 5. decembra pa je dal Milošević smešno - čudno izjavo, da je „Slovenija zadnji otok konzervatizma v Evropi“!

Tolstoy izgubil tožbo

Po zadnjih novicah z dne 3. decembra se je v Londonu končala tožba, ki jo je lord Aldington naperil proti grofu Tolstoyu in drugim, ker so mu očitali, da je vrnil kozake in domobrance v roke komunistov, vedoč, da jih pošilja v smrt.

Kot poročajo, je tožbo lord Aldington dobil in so bili obsojeni Tolstoy in drugi na 1,5 milijonov funtov šterlingov, to je nad dva milijona dolarjev, kar je dosedaj najvišja indemnizacija v zgodovini angleškega sodstva.

Nimamo, še natančnih poročil, a vse kaže, da predmet debate in obsojbe ni bilo v glavnem dejstvo vračanja in pobijanja protikomunistov, ampak dokazovanje, ali je bil Aldington tisti oficir, ki je vse te dejanske izročil. Verjetno obtoženi tega niso mogli dokazati, saj je Aldington trdil, da je dva dni prej odšel nazaj v Anglijo.

cialdemokratska zveza Slovenije, Slovenska demokratična zveza, Kmečka zveza in Slovenska krščanska demokracija. Zanimivo, ali pa tudi ne, je, da postaja gonilna sila te združene opozicije, kot se ta blok imenuje, Jože Pučnik, oseba torej, ki so jo komunisti imeli zaradi t. im. „verbalnega delikta“ kar sedem let v ječi, nato pa je moral emigrirati. Pučnik se je pred kratkim vrnil iz emigracije in sedaj uspešno nastopa v javnosti. Obstoj združene opozicije, ki jo koordinira Pučnik, vsekakor narokuje naslednje leto zelo zanimive volitve.

V Sloveniji je trenutno pravo obredno stanje ob nesramnih zahtevah srbskih fanatičnih nacionalistov s Kosovskega, ki bi radi organizirali 1. decembra sredi Ljubljane t. im. „miting resnice“. Ogromno in preveč energije se troši z ukvarjanjem s tem „problemom“. Slovenska politika, kot že tolikokrat, bojazi svojega naroda uspešno kanalizira na svoj (predvolilni) mlin.

Sedaj, ko je Miloševiću uspelo pošteno skregati narode v Jugoslaviji, se je znašel pred zidom resnice. Na eni strani katastrofalno stanje srbskega gospodarstva, na drugi pa vedno bolj odločna opozicija proti njemu, ki je, razumljivo, sestavljena predvsem iz srbske inteligence. Na volitvah je sicer zmagal, vendar spet s pomočjo krvi, ki je tik pred tem tekla na Kosovu. Miloševićeva klika dela ta trenutek s klasično stalinistično sodno farso proti Albancu Villasiju Jugoslaviji nepopravljivo škodo. Oči vse svetovne javnosti se raje ozirajo na Poljsko, Madžarsko, Vzhodno Nemčijo in že tudi na Češko in Bolgarsko, balkanska blaznija s Miloševićevim ortodoksnim komunizmom pa je vredna le posmeha, vsekakor pa tudi ekonomskega ignoriranja. Tudi slovenski človek je obubožan, vendar ima ta trenutek vsaj vzpostavljeno takšno politično razmerje sil, ki je optimistično, ampak kaj nam to pomaga, ko pa Milošević na primer na vprašanje Reuterjevega časnikarja po komentarju o skrajno revnih rezultatih srbskega ljudskega posojila mirno in jasno odgovori, da se prav zato v Srbiji toliko bori za integriteto Jugoslavije.

Gre torej za nadaljevanje delitve ali jasneje rečeno, jemanja s krožnikov tistim, ki na njih sploh še kaj imajo.

Gorica, 18. novembra 1989

Vinko Levstik

RUPTURA INTERNA

Dos repúblicas yugoslavas, Eslovenia y Serbia, se sitúan al borde de una guerra que no podrá tener lugar, debido a que carecen de ejército, mientras que las Fuerzas Armadas Federales, de oficialidad mayoritariamente serbia siguen insistiendo en que son “estrictamente yugoslavas”.

Serbia, la mayor de las seis repúblicas yugoslavas, confirmó que desde el pasado viernes rompió todas sus relaciones económicas con Eslovenia, la más desarrollada de las repúblicas, debido al apoyo que las autoridades eslovenas conceden a los nacionalistas albaneses del Kosovo serbio.

Las autoridades eslovenas prohibieron la manifestación por considerarla una forma de presión del “Goliath serbio contra el David esloveno”, según un diario esloveno, y por temor a disturbios. La asociación de ex combatientes de Eslovenia había afirmado días antes que si la suspendida manifestación hubiera tenido lugar “podría marcar el principio de la guerra civil”.

Dr. Vinko Brumen-80 letnik

Visoka starostna leta je te dni dosegel naš znani predavatelj in filozof dr. Vinko Brumen. Delaven že iz domovine je spremljal slovensko usodo predvsem na pedagoški ravni, predvsem po vojski na Primorskem in med nami v Argentini.

Naj navedemo nekaj kratkih oznak o njegovi življenjski poti. Rodil se je 9. decembra 1909 v Salovcih pri Središču ob Dravi. Pozneje je študiral pedagogiko na ljubljanski univerzi, kjer je diplomiral leta 1935, leto pozneje je istotam dobil doktorat z disertacijo o kulturno-pedagoškem po menu Slomškove knjige Blaže in Nežica. Nato se je posvetil profesor-skem poklicu, predvsem na učiteljsko v Ljubljani. Zadnje leto vojske je bil pri šolskem svetu v Gorici, po vojski pa je — kljub komunističnemu protiviljenju — prejel in izvrševal važno delo ravnatelja slovenskega učiteljskega v Gorici. V filozofiji je bil učenec dr. Franceta Vebra.

V Argentini je postal z leti direktor oddelka za publikacije iz humanističnih strok pri Editorial Kapelusz, znani šolski založbi. Tudi je postal izredni univerzitetni profesor na ukrajinski univerzi v Buenos Airesu, kjer je predaval občo pedagogiko v španščini, za slušatelje slovenskega oddelka pa še zgodovino slovenske filozofije.

Že v Sloveniji in na Primorskem je izdal vrsto pedagoških učbenikov (nekateri v ciklostilu): Obča pedagogika, Psihologija, Pedagogika in didaktika, Psihologija in pedagoške vede.

Poleg tega se je predvsem v Argentini posvetil tudi razmišljanju o problemih slovenskega naroda, o naši usodi zdorcev in problemov integracije v argentinski svet. Napisal je o tem veliko člankov ter imel vrsto predavanj; glavni del o tem pa sta knjiga Iskanja ter Mi in naš čas, obe pri Slovenski kulturni akciji. Tudi v naš list Svobodno Slovenijo je napisal več člankov, kakor tudi je spremljal Zbornike od vsega početka.

Drugo važno delo dr. Brumna pa je bilo njegovo zanimanje za velikega Slovenca dr. Janeza E. Kreka. Že v Sloveniji se mu je začel posvečati, tako da je pripravil peti zvezek njegovih zbranih spisov (prve štiri je uredil dr. Ivan Dolenc) a so mu Nemci uničili celotno že dotiskano naklado. Ohranili so se le krtačni odtisi, od katerih je objavil pozneje uvod v Vrednotah. O dr. Kreku je izdal v Argentini tudi obširno knjigo, ki je kot prva v slovenskem kulturnem svetu obširneje govorila o tem duševnem velikanu,

pod naslovom Srce v sredini. Tudi za Zbornik Svobodne Slovenije je za leto 1966 uredil celo poglavje — 60 strani — Ob stoletnici rojstva dr. Kreka; vanj je napisal tudi vrsto posebnih člankov. Pred kratkim je v Ljubljani revija Tretji dan objavila pogovor z njim o Kreku.

Poleg tega je bil iskan govornik na raznih prosvetnih slavljih, kakor tudi z bolj filozofskimi temami pri kulturnih večerih Slovenske kulturne akcije, kjer se je v zadnjih časih posvečal predvsem debati o znanstveni dokazljivosti božjega bivanja. Pri SKA je sodeloval z mnogimi članki v Meddobju in Glasu. Tu je bil tudi vodja filozofskega odseka, pri Katoliškem starešinstvu pa dolgo vrsto let podpredsednik.

Veseli smo, da spremlja še vedno duhovno čil našo zdomsko problematiko ter se — če le more — udeležuje skupaj s soprogo Milko raznih predavanj.

Prepričani smo, da bo še dolgo lahko sodeloval ter koristil naši skupnosti in vsemu slovenskemu narodu iz svoje bogate zakladnice — pedagogike, filozofije ter krekologije!

TDml

Slovenščina - moj jezik

KAJ SE VAM ZDI?

Čudno se mi zdi. Res, meni se čudno zdi.

Se vam ne zdi, da je dovolj jasno in razločno?

V šoli smo se učili, da moremo o sebnem zaimek v dveh odvisnih sklopih okrajšati, če se nam zdi, da niso potrebni posebnega poudarka.

mene - me, tebe - te, njega - ga, njim - jim...

Tudi povratno — osebni zaimek se lahko na enak način skrajša:

sebe - se, sebi - si.

Tudi povratno — osebni zaimek rabimo seveda samo takrat, kadar govorimo o tistem, ki je nosilec dogajanja ali stanja v stavku. Vsak naj pometa pred svojim pragom. Vsak naj sebi pred pragom pometa. Vsak naj svoj prag pometa.

Pomaga sam sebi. Sam si pomagam.

Res čudno, da nekaterim ni bilo dovolj jasno, kaj tak način govora pove. Nihče ni zapisal, kdaj se je začelo usodno nezaupanje. Tudi nihče ne ve, kdo je bil prvi, ki ni zaupal enemu samemu od teh izrazov v enem in istem stavku, da je začel

IZ ŽIVLJENJA V ARGENTINI

Tone Mizerit

Razvoj je vedno enak: najprej prično govorice v „informiranih krogih“; nato o tem potihno razpravljajo „poučeni opazovalci“, nato pa se govorice razširijo in široka javnost prične debatirati o zadevi. Vedno bolj raste občutek, da nekaj res ni prav, dokler se končno vsi ne prepričajo o polomu, in zadnji ostanki upanja razpadajo, dokler kaka nova poteza ne obnovi upanja — do bodočega spotika.

MOČ DOLARJA

Tako se je zgodilo tudi to pot. Govorimo o „sodobni zgodovini“ dolarja v Argentini. Ko je nastopila sedanja gospodarska ekipa, so dolgo časa računali, kakšna naj bi bila vrednost ameriške valute. Vrednost naj bi trajala dolge mesece. In došli so jo za 650 avstralov na dolar. Da, menili so najprej manjšo številko, a jo v zadnjem trenutku povečali — za vsak slučaj.

Ko se je v argentinsko gospodarstvo vrnil nek določen red, se je dirka okoli dolarja umirila. Da, celo na črni borzi je bil cenejši od uradne

valute. Mnogi so jih kupovali na črno in prodajali v bankah. A temu je bilo kmalu konec. „Črni“ dolar je nato nekoliko, prav malo, nadkri-lj uradnega — in tam obstal. Prebili smo najhujše dneve, nekaj mesecev, in prehitro, res prehitro je življenje zadobilo videz urejene družbe, urejenega gospodarstva.

Prvi alarmni zvonec je zazvonil, ko je prišlo do problemov v Glavni delavski konfederaciji, CGT. Ofenziva na Ubaldinija je povzročila tudi hud poskok dolarja, vendar so računali, da bo z zmago menemističnih sindikalistov zadeva urejena. Ni bilo tako. Ločitev v sindikalnih vrstah je slabo vplivala na stabilnost avstrala, ki si že ni več opomogel.

Ko je dolar presegel 700 avstralov in se bližal osemsto, so se v Centralni banki pričeli tresti. Pa se je nekemu prebrisnemu funkcionarju posvetilo: če pričnemo prodajati dolarje, bo njih cena padla. Prodaja je trajala dva dni, in cena je res padla, a padale so še hitreje dolarske rezerve: ponovili so besedilo drame, ki je Alfonsinu pomenila smrtni udarec za „pomladanski plan“. Vlada je hitro pognala na cesto „prebrisanega“ funkcionarja, objavila, da ne bo prodajala dolarjev, ne novih dolarskih bonov, ne ničesar podobnega — a prepozno. Med gospodarskimi veljaki ni bilo več zaupanja.

MOČ ŠPEKULACIJE — SLABOST NAČRTOV

Tedaj se je vrglo na dolar „vse kar leze ino gre“. Kraljestvo špekulacije je znova zavladalo, in vsi, ki so ostali ob strani vladnega načrta, so s silo pritisnili na tuje valute. Vladi izgleda, da ni ostalo drugega kot da je segla po receptih, ki so že v preteklosti nešteto krat pokazali svoj učinek kot dvorezni meč: monetaristična strogost, kontrola cirkulacije denarja, zvišanje bančnih obrestí...

Novi predsednik Centralne banke, Egidio Ianella, je nastopil, ko so z gospodarskega ministrstva že tisoč in enkrat zatrdili, da bo sedanja uradna vrednost dolarja (650 avstralov) ostala nespremenjena do marca. Takoj nato se je pričela rast obrestí. Dosegle in presegle so 25% na mesec. Vrnili smo se čase, ko je bil najboljši „kšeft“ celo za majhne kapitaliste, vlagati denar v banke na določen rok, ker je bil izkupiček visoko nad inflacijo. Tudi sedaj, medtem ko se inflacija suče okoli 6 do 7 mesečno, so obresti nad 20% mesečno.

Milena

A posledice take politike so nam tudi že znane. Trpeli smo jih ves čas Sourrouiljevega gospodarjenja. Take obresti ubijajo kredit, brez kreditov pa ni industrije, ki bi nemoteno delovala, ne obratovanja, ki bi mirno uspevalo. Nihče ne vraga kapitala v proizvodnjo, in brez proizvodnje ni „produktivne revolucije“ na kateri naj bi slonel uspeh Menemovega vladanja. To danes vedo strokovnjaki, pišejo po časopisih; tega se zaveda narod, in prvi nevarni pesimizem nad uspehom današnjih naporov se je zagneznil v srčih.

Medtem se je Jorge Born, vsemogočni vodja močne korporacije, že dvakrat bliskovito povrnil v državo, da osebno nadzira potek dogodkov. Dolgurni so njegovi sestanki s predsednikom, iščejo izhoda iz teh zagat, a ga doslej še niso našli. Govori se res, v velikih orisih, o novem socialnem paktu, v katerem naj bi bili zavezani vlada, celotno občestvo podjetnikov in gospodarskih činiteljev, pa seveda delovni svet. Tukaj se poraja nekaj težav. Izredno težko bo doseči enotno mišljenje med podjetniki. Še težje soglasnost med sindikalisti. Ko socialni pakt ni še ni rojen (saj še ni spočet), mnogi dvomijo o trdnosti njegovega zdravja.

MED SINDIKALIZMOM IN POLITIKO

Zato je razumljivo, da je vlada sprožila nov napor glede na sindikalno enotnost. Notranji minister je vodja te strategije, medtem ko sta oba dela CGT že določila svoje zastopnike za pogajanja. Prvi sestanki so prešli, vendar ni vidnih uspehov. Še več, pogajanja so bolj podobna pretepom in medsebojnim obračunavanjem, kot pa resnemu iskanju edinosti. Minister Bauza bojuje ta boj „brez upa zmage“, saj celo v resnih sindikalnih krogih trdijo, da, če pride do zedinjenja, tega ne bo pred marcem prihodnjega leta. Tedaj bo morda že prepozno.

A sindikalizem je tesno povezan s politiko, in dobro vemo, da „v politiki je vse mogoče“. Ko je pred leti sedanji buenosaireski guverner Cafiero, v imenu peronistične obnove, navlil na sindikalno gardo, nihče ni predvideval, da bo kdaj pri njej iskal zavezništva. A spremembe v peronizmu kažejo v to smer. Menemistične formacije v provinci Buenos Aires vedno bolj bojovito nastopajo proti guvernerju in njegovim krogom. Cafieru je uspelo spremeniti provincijsko ustavo, in to s pomočjo radikalov. Sedaj je možna njegova ponovna izvolitev.

Zadnja novica: Uradni dolar bo veljal po novem: 850 avstralov.

Brez svobode ni odgovornosti

Pogovor z dr. Antonom Stresom

Kako gledate kot vizitator lazistov na ta vaš enklave v Lanusu, oziroma najnovejši poseg v Bariloče? Razmere so nas pripeljale do tega, da je dušno pastirstvo med izseljenci sestavni del delovanja slovenskih lazistov, saj imamo poleg Argentine sobrate tudi v Kanadi, v diaspori po Srbiji in Makedoniji, slovenski škofje pa želijo, da bi prevzeli še kakšno izseljenško dušno pastirstvo v Evropi. Koliko lahko temu ustrezamo, je odvisno od ljudi, ki jih imamo. Za Argentino lahko rečem, da bomo pri tem delu v Lanusu in Bariločah vztrajali, dokler bo mogoče, se pravi, dokler bo kaj novih poklicev iz tega izseljenstva samega. Enako velja tudi za Kanado.

Kolko vaših bogoslovcev z Argentine študira v Ljubljani? Bodo ostali v Sloveniji, odšli v misijone ali se vrnili med nas?

Iz Argentine je doslej prišlo študirat v Ljubljano kar levo število bogoslovcev. Trenutno sta dva: Toni Burja in Pavle Novak. Dosedaj so ti sinovi argentinskih rojakov odhajali v misijone ali pa so se vrnili nazaj v Argentino. Tako bo verjetno tudi v prihodnje. Z ene strani mislimo na potrebe, ki se kažejo, z druge pa na željo sobratov.

Vi ste predsednik slovenske komisije Pravičnost in mir. Koliko moral-

ne avtoritete ima ta oziroma koliko jo oblastniki upoštevajo?

Komisija Pravičnost in mir je pravzaprav kot poluradni glas vodstva katoliške Cerkve del tiste slovenske javnosti, ki si prizadeva za čim popolnejšo demokratizacijo. Ker pa so slovenski katoličani pomemben del slovenskega naroda, imajo nje-na stališča nujno pomembno težo. Del sredstev javnega obveščanja v Sloveniji prinaša naše izjave in jih tako posreduje širši javnosti. Zadnje čase kvečjemu radio in televizija naših izjav ne prinašata, zaradi splošne usmerjenosti teh naših družbenih občil, čeprav bo letos za božič na televiziji prvikrat tudi maša. Ker pa se pri nas vse zelo hitro spreminja, se bo prej ali slej morala tudi televizija še bolj odpreti vsem glasovom.

V zadnji izjavi komisije kličete Slovence, da se naj bolj politično osvestijo, zanimajo in odločajo. Je to v Sloveniji velik problem?

Kjer ni svobode, ni odgovornosti. Več kot štiri desetletja večje ali manjše odrinjenosti katoličanov iz javnega življenja, predvsem pa vseh nekomunistov iz političnega udeleževanja, so naredila ljudi precej nepolitične. K temu je treba dodati še precejšnjo mero prestrašenosti, posebno pa veliko nezaupanja. Mnogi

ljudje še ne verjamejo, da bo iz vse te „slovenske pomladi“ res kaj pravega nastalo. Zato je tako pomembno, da se začnejo zavedati, da je tudi od njih odvisno, kakšna bo naša prihodnost. Nič se ne bo zgodilo samo od sebe. Končno pa je najbolj zaskrbljujoče to, da je te pasivnosti kriv tudi praktični materializem mnogih ljudi. Porabništvo je največji nasprotnik idealizma, pripravljene so na tveganje in požrtvovalnosti.

Kaj mislite o novih strankah ali gibanjih, osnovanih na krščanski podlagi?

Slovinci smo del Evrope, kjer politične stranke niso tako svetovno-nazorsko neopredeljene kot npr. v anglosaksonskem svetu. Tudi za liberalizem in za socializmom stoji določeni pogledi na svet, tako imenovani „svetovni nazori“ in filozofije o človeku, da ne rečem ideologije. Zato je razumljivo, da se kristjani ne morejo pridružiti katere-mu koli političnem gibanju, razen če mu skušajo vtisniti tudi svoj pečat. Kristjani smo tudi prepričani, da so krščanske moralne vrednote nujno potrebne za narodovo preživetje in za človeka vredno celovito družbeno življenje. Politično gibanje na krščanski podlagi pa ima tudi več možnosti, da pripelje kristjane do tega, da se bodo začeli politično udeleževati. Zato se mi zdi prav, da se tudi kristjani pojavijo v političnem življenju kot enakovreden subjekt. Drugo pa je vprašanje, če je prav in primerno, da nosi njihova „stranka“ tudi zunanjo oznako krščanstva,

krščansko ime. Seveda ne iz kakega oportunitizma ali pomanjkanja krščanske samozvesti, temveč zato, ker se je bati, da bo zaradi tega prihajalo do številnih nesporazumov: eni se takemu gibanju ne bodo pridružili, ker se nimajo za kristjane v polnem pomenu besede, čeprav bi se strinjali s cilji gibanja, drugi bodo enačili Cerkev s stranko. Cerkev pa ima seveda drugo poslanstvo kot politično gibanje.

Sedaj poteka v Ljubljani debata o slovenski katoliški literaturi. Kaj mislite vi o tem?

Ob tem bi bilo treba reči veliko stvari, npr. kaj je „katoliška literatura“? Za to tukaj ni prostora. Vsekakor pa se ne morem strinjati s tistimi, ki bi nam radi dopovedali, da se v preteklosti tudi katoliškim literatom ni dogajalo na njihovem področju tisto, kar se je dogajalo slovenskim katoličanom v celoti, čeprav je res, da je kulturni prostor pri nas še najmanj ideološko obremenjen in stojijo danes ravno kulturniki v prvih vrstah boja za demokracijo. Ne smemo pa pozabiti, da je bila ravno katoliška inteligenca, z njo pa tudi pisatelji, po vojni odstranjena iz domovine. En so bili pobiti, drugi so se moral izseliti. Lep primer težav, na katere so naleteli katoliški ustvarjalci, je npr. kipar Gorše, kateremu so pred leti onemogočili razstavo v Kostanjevici. Pred nedavnim se mu je slovenska kultura vendarle skušala oddolžiti z razstavo v Ljubljani, vendar je sam kipar ni več dočakal.

Kot sourednik Celovškega Zvona lahko kaj poveste o sedanjem položaju, težavah pa tudi uspehih revije?

Celovski zvon je nastal iz utopične, skorajda „nore“ ideje združiti vse Slovence iz zamejstva, izseljenstva in Slovenije znotraj jugoslovanskih meja. Dejstvo, da kljub temu izhaja že vrsto let, je uspeh. Njegova največja težava je prihajanje v Jugoslavijo. Težave so gospodarske in politične. Gospodarske, ker prodajna cena v Sloveniji še zdaleč ne pokriva stroškov, zato je to za revijo čista zguba. Bolj pa bolijo politične ovire, ki jih povzroča sedanja zadeva jugoslovanska zakonodaja. Za vsako številko posebej mora priti dovoljenje iz Beograda. Kaj to pomeni v sedanjih izredno zaostrenih odnosih med Ljubljano in Beogradom, si ni težko predstavljati. Nekateri številke niso dobile dovoljenja, druge pa pridejo v Slovenijo z večmesečno zamudo. Vsaj v začetku pa verjetno krivci niso bili samo v Beogradu, temveč tudi v Ljubljani. Težave bodo rešene, če nam bo uspelo tiskati revijo za naročnike v Sloveniji sami. Na to mislimo, toda tudi tukaj bodo težave, in sicer tokrat predvsem finančne. Pri sedanjih inflaciji je namreč nerešljivo vprašanje, kako pobirati naročnino, ko izgubi denar v nekaj mesecih polovico vrednosti. Vendar pa se revija uveljavlja. Naš čas je pa tudi takšen, da naravnost kličo po vsaj eni krščanski kulturni reviji, ki je obenem še vseslovenska.

Pogovarjal se je Tine Debeljak

MARIBOR — Nov hotel so dobili v Mariboru. K hotelu Orel so prizidali prostore, v katerih bo 132 novih postelj. Prej je tam stal hotel Zamorec, ki ga je „Orel“ pohrustal...

NOVO MESTO — Na Kapiteljski nji vi so po novih odkritjih dognali, da so na tem kraju pokopovali svoje mrtvece naseljenci celih sedemstolet: od devetega do drugega stoletja pred Kristusom.

STUTTGART, ZRN — Petnajst del v mešani tehniki je razstavljala mlada slikarka Marjeta Godler. Na ljubljanski akademiji likovne umetnosti je diplomirala leta 1984, nadaljevala podiplomski študij, obenem pa že razstavljala po raznih zahodnonemških mestih.

MARIBOR — Medaljo Edström za zasluge pri razvoju in raziskavah v varilstvu je dobil dr. Pavel Štular, izredni profesor mariborske univerze. Nagrado podeljuje Mednarodni inštitut za varjenje v Helsinkih, ki pa jo je v 40. letih podelil le 14 strokovnjakov.

LJUBLJANA — Meseca avgusta so našeli v povprečju 20 prometnih nesreč na dan. Sicer pa so miličniki imeli tudi dosti dela z drugimi prekrški, ropi, umori ali tatvinami, ki so v vročem poletju kar številni. Še bolj pa je žalostno dejstvo, da so našli tudi petnajst samomorov.

PTUJ — Festival domače zabavne glasbe so že dvajseti pripravili v Ptuj. Za najboljši ansambel je žirija letos izbrala Štajerskih sedem iz Slovenskih Konjic, občinstvo pa Bratje iz Oplotnice in pesem Za materin praznik.

LJUBLJANA — Zunanost ljubljanske stolnice so temeljito popravili. Lani so popravili pročelje in zvonik, zdaj pa ostalo. Zadnjič so jo temeljiteje popravili pred skoraj štiridesetimi leti. Zdaj so v svetlobnici odkrili freske Mateja Langusa, do sedaj nepoznane. Za pa ni bilo ne časa ne denarja za restavriranje, zato je ostalo delo za kdaj drugič.

LJUBLJANA — Sto števil revije Arhitektov bilten je že izšlo. Izhaja že devetnajst let in v tem času je zrasla v pomembno revijo, ki je vplivala na cele generacije slovenskih arhitektov.

VRHOVO — Za hidroelektrarno na Savi je zmanjkalo denarja. Prvi člen spodnjesevskih sedmih elektrarn je ostal nedodelan, gradbišče se prazni, in ni izgleda, da bi prišel denar za končno izdelavo. Vsa groba gradbena dela so narejena, mnogo opreme je že tudi pripravljeno, vendar zaenkrat ne bo vgrajena.

UMRLI SO OD 6. DO 11. OKTOBRA 1989:

LJUBLJANA — Frančiška Kos; Franc Geiger; Mihael Pirnat, 85; Helena Biber roj. Vrišer, 92; Franc Prošek; Jože Trontelj; Vinko Bencik; Terezija Povhe roj. Javornik, 81; Ladka Bajc Orlova; Vencoslav Jazbec; Milka Pust roj. Valjavec, 86; Jože Žitnik, 92; Zofija Ulčar; Ciril Kristan; Mirko Rožar; Terezija Žitnik roj. Zupanc, 78; Fani Oplotnik roj. Župeč; Andjelka Keržan; Marija Reven roj. Smrekar, 91; Tončka Jurman roj. Švigelj, 80; Angela Filipič roj. Mestnik; Anica Balas roj. Pele; Robert Jedlovičnik; Jelka Prkič; Aleksander Martelanc, 86.

RAZNI KRAJI — Srečko Vernig, Bled; Romana Šerak, Maribor; Stanislav Logar, Il. Bistrica; dr. Franc Logar, Logarska Dolina; Vida Tavčar roj. Puc, Nova Gorica; Jožef Suhadolnik (Špajnov ata), Niževc; Fani Celestina roj. Potočnik, Sopota; Fanika Čuden roj. Mihelin, 73, Celje; Marija Suhadolc roj. Belec (Kozamernikova mama), Toško Čelo; Marija Buchmeister, Litija; Ivan Bečan, 67, Križje; Jože Beton, Britof; Reza Turk, Para; Branko Špindler, Vojnik; Ivan Kane, 81, Mengeš; Alojzija Hrovatič roj. Turk, 80, Stranska vas; Pavel Ulčar, Zg. Gorje; Albin Završnik, Bled; Alojzija Rejc roj. Rajner, 91, Gabersko; Jožefa Stiglic, Radeče; Pavla Tomec roj. Čepon, Mengeš; Valentin Benedik, Vače.

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnostne novice

Poroka: V soboto, 25. novembra sta se poročila v baziliki sv. Antona v Villa Devoto Janez Leskovec in Elba Chayves. Za priči sta bila Lojze Leskovec in ga. Tilka Leskovec roj. Borštnar. Poročil ju je župnik Matija Borštnar. Čestitamo!

Smrti: V Buenos Airesu: Jože Mavrič iz Bariloč; v Mendoza prof. Božidar Bajuk; v Torontu Otmar Mauser, član SNO.

Novi diplomant: Na ekonomski fakulteti buenosaireske državne univerze je končal študije Janko Gorše in postal javni računovodja (contador público). Čestitamo!

Ga. IVANKA VIDMAR - umrla

2. novembra je v Ramos Mejiji doživel ga. Ivanka Šinkovec por. Vidmar. Rojena je bila kot sedmi izmed devetih otrok v verni kmečki družini družini v Višnjah pri Ambrusu na Dolenjskem. Po poroki s krojaškim mojstrom Ivanom Vidmarjem sta se naselila v Ambrusu. V srečnem zakonu sta se jima rodila

TRŽIČ — Na šušarsko nedeljo so odkupovali staro obutev za bodoči čevljarški muzej. Odkupili so nekaj parov, ki so — dobro ohranjeni — dosegli starost „Abrahamovih sandal“.

7. Franc Zupančič	SV „
8. Viktor Rot	SV 4
9. Vinko Klemenčič	SM „
10. Anton Pavlič	SM „
11. Franci Sušnik	SV 3 1/2
12. Jože Črnak	SV „
13. Gregor Verbie	SM „
14. Zdenko Rot	SV 3
15. Dani Grbec	SV „
16. Toni Strah	SV 2
17. Franc Novljan	SV „

K temu bi lahko omenili, da je bil ta turnir za Francija Sušnika eden najslabših, kar pa je popolnoma razumljivo glede na zdravstvene probleme na domu.

Drugače so rezultati kar v redu. Škoda je le, da je turnir precej trpel zaradi odsotnosti, saj je bilo v začetku prijavljenih 22 udeležencev.

V soboto, 9. t. m., bo razdelitev nagrad. Veseli nas, da se je letos zanimanje za turnirje tako povečalo. Kaže, da je švicarski sistem primeren za nas, tudi to, da se vsak turnir priredi v drugem domu, tako da lahko igra več domačih igralcev. Praksa je pokazala, da je treba začetni s turnirji dovolj zgodaj v letu, ker je oktober že prepozno. Upajmo, da bo možno prihodnje leto prirediti tudi dva turnirja — ali celo več.

TDml.

Obletnica v Berazateguiju

Najmanjši od naših prosvetnih domov, ki združuje naše družine v Berazateguiju v trdno skupnost, je 5. novembra praznoval svojo obletnico. Lepo vreme, mladinski dan ter obisk prijateljev iz Kanade je pripomogel, da se je na lepem sončnem vrtu zbralo precejšnje število gostov, ki so prihiteli že jutraj na mašo.

Pod velikim napuščem, ki so ga postavili pred letom dni, so pristopili k oltarju delegat dr. Alojzij Starc, krajevni dušni pastir Jože Guštin ter superior lazarištov v Torontu Plazar, ki je prišel tudi s kanadsko skupino.

Po maši je pod velikim napisom: V nas živi naša Slovenija pozdravil goste Ivan Korošec, potem pa je bilo pripravljeno dobro kosilo pod senčnimi krošnjami dreves, ki krasijo Dom. Ob tem so gostje imeli priliko govoriti s svojimi znanci iz Kanade, mladi pa so nato nadaljevali z igranjem nogometa.

Popoldan je pričel kulturni program, ki ga je izvedla mladina. Najprej je nastopila Pavlinka Korošec. Kocmurjeva in 9 mladih recitatorjev, ki so z besedo našega umetnika

hčerki Ivica in Minka, pa je že zadajvala revolucija in razdrlo družinsko življenje. Mož Ivan se je pridružil vaškim stražarjem, se iz obleganega Turjaka „čudežno“ rešil in se potem maja 1945 umaknil v begunstvo, 4 njeni bratje domobranci pa so bili vrnjeni iz Vetrinja in ubiti. Ga. Ivanka se je s hčerkama vrnila v porušeno hišo in se v bridkih povojnih letih borila za preživetje svoje družinice, dokler se ni lahko leta 1955 pridružila možu v Rosariu v Argentini. Družina Vidmar je vsa leta povezovala rojake v mestu in nudila pok. msgr. Oreharju vsako leto zatočišče, ko je pastoralno obiskoval rojake v Rosariu. Enako gostoljubno so nudili vso oporo tudi delegatu dr. Alojziju Starcu ob pastoralnih obiskih v Rosariu. Proti koncu lanskega leta je zaradi glavkoma zgubila vid, v začetku letošnjega leta pa sta se z možem preselila v Ramos Mejijo, kjer sta ji poročen hčerki Ivica Jeriha in Minka Štefe z njunima družinama nudili vso oskrbo in domačnost. Blago in globoko verno, a v življenju hudo preizkušano slovensko ženo, bomo vsi, ki smo jo poznali, ohranili v spoštljivem spominu.

DR. PETER URBANC

ka Ivana Cankarja spremljali slovensko pot skozi naš čas. Iz njegovih črtic so prikazali misli o materi, Vrhnikih, Ljubljani, Sloveniji, domovini, slovenščini, O hlapcu Jerneju in njegovi pravici, o poetu in umetniku, o beli krizantemi ter o lepši bodočnosti.

Slavnostni govornik mladi inž. Andrej Grohar je v svojem nagovoru med drugim dejal:

„Slovenija je doma in Slovenija je v svetu. Vsi imamo odgovornost graditi skupno bodočnost. Slovenska bodočnost se gradi tudi v naši skupnosti tu v Argentini in povsod kjer Slovenci živijo. In prav današnja obletnica, te naše trdnjave v zdmostvu, to dokazuje.“

V tem in v vsakem našem slovenskem Domu je zgoščena zgodovina naše zdomske skupnosti kot dopolnilo zgodovine slovenskega naroda.

Naš Dom v Berazateguiju in vsi naši Domovi trdoživo vztrajajo v ljubezni in zvestobi do Slovenije, ker smo del slovenskega naroda

Majhen po številu članstva a velik po ohranjanju in posredovanju, tretjemu in že četrtemu rodu, naše vere, kulture, jezika, ljubezni in zvestobe do našega naroda, po zgledu dvanajstisočih, ki so umrli za tiste vrednote za katere živimo mi kot pričevalci te zgodovinske renice. Tu je naš zaklad, te so naše vrednote zaradi katerih smo se rodili mi tukaj in iz njih črpali vsa ta leta.

V matični Sloveniji se naši rojaki prebujajo iz dolgega komunističnega uspavanja, enakopravnosti brez osebne odgovornosti, ki ga je vsilila partija. Narod spoznava, hoče živeti, samoodločati. Slovenija hoče postati območje človekove resnične svobode.

Prav tako tukaj v Argentini doživljamo nagle spremembe, ki povzročajo negotovost med nami.

Naša skupnost z zaskrbljenostjo zasleduje vsak neokretni korak preobrazbe, ki se nanizava na poti v novo osnovano bodočnost družbe v Sloveniji in Argentini.

A zaskrbljenost nam ne sme zamgliti naših ciljev, ker vemo, da v prelomnih časih razpade vse, kar je neplodnega, a je tudi čas prepovedi, katerega osmislimo mi, ko oklepi naših poglobljenih resnic osvetlimo mngooobetajočo bodočnost Slovenije in Argentine. Zavest tega nam daje program, da si kljub težavam zavijamo rokave ter primemo še trdnjeje za delo, ker smo pričrpani, da je edina preobrazba družbe, ki bo resnično po meri človeka tista, ki jo napravi vsak človek sam

Mladina št. 33; 29. septembra.

Naše delovanje je usmerjeno v Slovenijo

(Nadaljevanje in konec)

● Pravite, da v Slovenskem narodnem odboru ni bistvenih razlik. Vendar se programa vodilnih strank v določenih točkah vendarle razlikujeta.

Pri gospodarskih vprašanjih v demokratski stranki dosledno zastopamo pravico do zasebne pobude, izvenne skoraj do skrajnosti. Država in družbeni sektor naj prevzameta samo tiste dejavnosti, ki jih zasebnik noče ali ne more prevzeti. Prav tako dosledno vztrajamo pri ločitvi cerkve in države. Ne govorimo o krščanski etiki, ker sta za nas vernik in nevernik popolnoma enakopravna. Pri SLŠ dajemo precej teže združnemu gospodarstvu, kar seveda ni narobe, vendar ga mi posebej ne poudarjamo. Razlike so morda tudi v taktiki: če je treba, z odločno besedo opozorimo duhovnike, ki potem dobro premislijo, preden se odločijo za določeno potezo. Liberalna stranka je danes prav tako v manjšini, kot je bila nekoč, vendar ima možnost prodora, kar je brez svobodnih volitev doma nemogoče. V politični emigraciji je razmerje znano nekdo pa mora prevzeti položaj tudi v Slovenski demokratski stranki. Vse stranke so glede glavnih vprašanj enotne; želijo in zavzemajo se za politični pluralizem, svobodno gospo-

darstvo s čim manjšim nadzorom države in za pravo suverenost slovenskega naroda.

● Vam je korporativizem blizu?

Gospodarstvo spremljam s praktičnega vidika, zato na korporativizem ne dam veliko. Najbolj mi imponirajo „štirje tigri iz Azije“ — Južna Koreja, Tajvan, Singapur in Hongkong. Bil sem v teh deželah, ko je vladala huda revščina. Ko sem čez nekaj let zopet prišel v Hongkong, skoraj nisem mogel verjeti. Imajo standard, ki presega celo standard nekaterih evropskih dežel, da o vzhodnem bloku sploh ne govorim. Vem, da so napredovali samo zaradi zasebne pobude. Država skrbi, da ne pride do prevelikega izkoriščanja ljudi, posli pa normalno tečejo naprej.

● V kolikšni meri povezuje politike in gospodarsko uspešnost?

Ne strinjam se z vašim namigovanjem. Tudi če bi danes prebivalec v Sloveniji podaril mercedese, vile v bazeni in še kaj, bi bila to zame drugorazredna svoboda. Temeljni pogoj je svobodna in demokratična družba.

● Če sem vas prav razumel, vam južnokorejska pot ni najbolj všeč?

Hočete reči, da v Južni Koreji ni

v svojem srcu, ko sinhronično utripa s svojimi rojaki in z vsemi ljudmi, v bližini katerih živi.

Mi smo se odločili za življenje, za obrambo človeka, ki ljubi in se žrtvuje za svoj narod. Ta naš zaklad nudimo vsem rojakom ter jim zatrjujemo, da je naša narodnost vrednota, ki je navezana na vse druge trajne vrednote, katere so v nas vzklike v tisočletni zgodovini in bile zgledno preizkušene in z domobransko krvjo potrjene. Na teh vrednotah se je in se bo še pisala slovenska zgodovina.

Zato pa v našem srcu živi naša Slovenija. Zato si z veseljem znova in znova nadenimo naš narodni križ, ki raste iz Slovenije in se širi po cellem svetu, ter ga nesimo po poti trpljenja, v pričakovanju, da ne bo dolgo, ko se bomo otrsli današnjega rablja, ter dočakali resnično veselje vstajenja našega slovenskega naroda.

Globokemu govoru in njegovim mislim so poslušalci sledili z zanimanjem ter mu tudi izrazili priznanje. Zatem sta Pavlinka in Ivi Korošec zaigrala skupaj na flavto in kitaro, nato pa je predsednica SDO Ivana Tekavec ob priliki 5. mladinskega dne v tem domu izrazila naslednje misli:

„Ko po svetu vidimo in slišimo, kako brezbriznost, apatičnost in vladajoča slavna fraza „ne vtikaj se“ prevzamejo vse, mi obhajamo 5. mladinski dan Cankarjevega doma. Naše slovenske korenine so obrodile novo vejo, ki že ima sadove. Korenine mladih posegajo globoko v čas in v duhu. Mi mladi delamo za dvanajst tisoč mladih rok, ki so bile za vedno zavezane. Delamo, govorimo, pojemo, se trudimo tudi za Slovenijo, ki imajo prepovedano misliti in spregovoriti besedo. A nevarno je, da se nam navdušenje obrabi, da se volja prelomi, ko vidimo, kako je veliko laže in ne zahteva nobenih napornih sil, če pustimo slovenstvo ob strani. Ali res mislimo, da bomo na ta način boljši Argentinci? Če zavračamo slovenske korenine, naj bo to brez dvoma, da tudi Argentinci nočemo biti, ker ob naslednji priložnosti komoditete bomo tudi to zavrgli in se prilagodili lažji priliki na ponudbo.“

S tem je bil kulturni del programa izčrpan. Prijetna senca ter postrežba pa je vabila goste, da so se prijetno počutili ter ostali še dalj časa. Končno so se kanadski prijatelji morali posloviti, seveda so morali prej malo zaplesati. Ta mali Dom, ki pa z močno voljo in delom kaže svojo slovensko zavest, je pravilno prikazal dejstvo, da se slovenstvo lahko ohrani neglede na število, samo da je prisotna prava ljubezen do naroda.

TDml.

ŠAHOVSKI TURNIR

Za zaključek leta so šahisti iz Slovenske vasi s pomočjo Slovenske šahovske zveze pripravili drugi šahovski turnir, tudi tokrat v sedmih kolih po švicarskem sistemu. Tega turnirja, ki je bil igran vsako soboto v Hladnikovem domu, se je udeležilo tudi precej igralcev iz drugih naših Domov. Zadnjo igro so odigrali 2. decembra. Po nekaterih zanimivih in napetih igrah so se končno pokazali rezultati.

V tem turnirju je prepričljivo zmagal nas odlični šahist iz San Justa Jože Marolt, ki si je s solidno igro — in kot edini nepremagan že na predzadnjem kolu zagotovil prvo mesto.

Lestvica je naslednja:

	točk
1. Jože Marolt	SJ 6
2. Stane Škerlj	RM 5
3. Dani Kunc	SV 4 1/2
4. Jože Mehle	SJ „
5. Lojze Črnak	SV „
6. Dani Sušnik	SV „

OBVESTILA

PETEK, 8. decembra:

Romanje Ramoške in Sanmartinske verske skupnosti v cerkev Marije Pomagaj ob 19.30.

SOBOTA, 9. decembra:

V Slovenskem domu v Carapachayu zaključek šole ob 19. nato prihod sv. Miklavža.

Sklep Rožmanove šole v San Martinu ob 19. uri. Po prireditvi obisk sv. Miklavža.

Kulturni večer ob 40-letnici SDO-SFZ v Slovenski hiši ob 19.30.

NEDELJA, 10. decembra:

Miklavževa prireditev Slomškove šole ob 20.30.

Občni zbor SDO-SFZ ob 10.30 v Slovenski hiši.

Sklep Prešernove šole na Pristavi ob 19. uri; nato obisk sv. Miklavža.

TOREK, 12. decembra:

Sestanek učiteljstva z dr. Alenko Goljevčkom ob 20. uri v Slovenski hiši.

ČETRTEK, 14. decembra:

Seja Upravnega sveta Zedinjene Slovenije ob 20. uri.

PETEK, 15. decembra:

Kulturni večer SKA ob 20. v Slov. hiši. Predava Marko Jenšterle: O predvojnem sporu na kulturni levici.

SOBOTA, 16. decembra:

Božičnica ZSMŽ ob 19 v Slovenski hiši. Božične pesmi poje zbor iz San Martina.

NEDELJA, 17. decembra:

Občni zbor Sanmartinskega doma ob 9.30.

III. Festival Ping-pong za vse v Slomškovem domu ves popoldan.

SOBOTA, 23. decembra:

Ob 19 slovenske melodije ob božičnem drevesčku na Av. 9 de Julio in Av. Santa Fe. Slovenski instrumentalni Ansambel.

SLOGA

išče za poletno sezono na letovišču osebo, ki bi v nedeljah in praznikih skrbela za red in varnost v območju bazena. Poizvedbe v upravi

Letošnje tradicionalno

SILVESTROVANJE

s sodelovanjem orkestra
ZLATE ZVEZDE

prireja za vas in družino

Slov. dom v S. Martinu

REŠITEV KRIŽANKE

Vodoravno: 1. Kost. 5. Zvon. 9. Noč. 12. Istra. 14. Rjaveti. 16. Trenje. 18. Misel. 20. Ihta. 21. Daleč. 22. Muc. 24. Ovil. 26. Kmet. 28. Ep. 29. Sniden. 31. Na. 32. Toči. 34. Jasa. 35. Sos. 36. Redko. 38. Elan. 40. Katra. 41. Onkraj. 43. Obroček. 45. Angel. 47. Sit. 48. Atom. 49. Oaza.

Navpično: 1. Ki. 2. Ost. 3. Stric. 4. Treh. 6. Vre. 7. Oj. 8. Nama. 9. Nesem. 10. Otečeno. 11. Čil. 13. Anton. 15. Vilko. 17. Javijo. 19. Smet. 21. Dlesen. 23. Uporabi. 25. Ida. 27. Tast. 29. Sidro. 30. Malka. 33. Četr. 35. Snaga. 37. Kača. 39. Arno. 40. Kos. 41. Oko. 42. Jez. 44. Et. 46. La.

POGOVOR Z DR. URBANCEM

(Nad s 3. str.)

da gre svojo izvirno pot v socializem s samoupravnim sistemom.

Politiki so trdili, da „ste se v Jugoslaviji odločili za svojo pot“. Pa sploh niste mogli o ničemer odločati, ker so vas enostavno odslavili. Jugoslovanski komunisti bi še naprej ponižno capljali za Stalinom, če jih iz Kominforma ne bi odstranil. Znana je Kardeljeva izjava iz leta 1947, da komaj čaka na trenutek, ko bo Jugoslavija postala ena izmed sovjetskih republik. Ne verjamem, da tega ni mislil iskreno. Vodilni komunisti — Tito, Ranković, Kardelj, so bili komunisti prvega razreda, ki so odločali o vsem. Nacionalna zaveza jim je pomenila malo ali celo nič. Zanje je obstajala idealna predstava sveta kot zveza sovjetskih republik. Iz sedanje perspektive je spor med Stalinom in Titom koristil Jugoslaviji, toda tedaj je šlo bolj za muhavost nekega balkanskega liderja, ki je hotel postati „sam svoj veliki vodja“. Slaba tolažba je pri merjava, ali v Jugoslaviji manj kršijo človekove pravice kakor v nekaterih drugih komunističnih državah. Pred tremi leti je bila Jugoslavija še na slabšem, danes pa je odvisno, v katerem delu države prihaja do večjih kršitev svoboščin.

● Ali v slovenski politični emigraciji obstaja kakšen interes, da bi v prihodnosti SLS in SDS ustanovili svoje podružnice v Sloveniji in samostojno nastopili na splošnih volitvah brez omejitev. Je morda vaš

POČITNIŠKI DOM DR. R. HANŽELIČA

sporoča vsem rojakom, ki žele preživeti počitnice v kordobskih planinah, sledeče:

Stroški za stanovanja in hrano na osebo na dan, upoštevajoč razlike pri stanovanju, vplačani v SLOGI do 15. decembra 1989, znašajo:

	Odrasli	Otroci od 12 do 18 let	Otroci od 6 do 12 let	Otroci od 2 do 6 let	Otroci od 1 do 2 leta
	A	A	A	A	A
I. Stare stavbe	3.300.—	2.925.—	2.080.—	1.275.—	480.—
II. Chaleti	4.300.—	3.900.—	2.870.—	1.800.—	820.—
III. Nova stavba	4.950.—	4.380.—	3.290.—	2.040.—	1.150.—

Dojenčki zastoj!

Po omenjenem datumu se cene zvišajo za 20%.

POPUST: na 3. in 4. otroka 5 %, od 5. otroka naprej 10 %.

Možnost vplačevanja s karto SLOGA.

V primeru odpovedi se predplačila za stanovanje ne povrnejo. Rezervirani datumi za prihod in odhod se upoštevajo dosledno.

Pismene prijave poslati na: Počitniški dom dr. R. Hanželiča
R. L. Falcón 4158 Buenos Aires.

Za informacije so vam na uslugo: France Rant tel. 629-3046 in
Ivan Jerman tel. 769-0976

Kdor posluša mojo besedo,
in veruje njemu, ki me je poslal,
ima večno življenje in ne pride v obsodbo,
temveč je prestopil iz smrti v življenje.

Janez, 5; 19

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da je na prvo soboto, 2. decembra dopoldne v Gospodu zaspal naš dragi mož, oče, brat, ded in praded

prof. Božidar Bajuk

Naslednjega dne smo ga položili k zadnjem počitku na pokopališču Parque del Descanso v Mendoza.

Posebna zahvala mendoškemu dušnemu pastirju Jožetu Hornu za pogrebno sveto mašo, pristržne besede in molitve na pokopališču; župniku Ivanu Tomažiču ter farnemu župniku Robertu Juárezu za zakramente v zadnjih časih in molitve na domu. Zahvala tudi govornikom ob grobu.

Žalujoči:

žena: Cecilija
sinovi: Marko, Božidar, Jure in Andrej
snahe: Vera Ašič, Cvetka Grintal, Liliana Böhm in Kati Grintal

brat Marko z ženo Ino ter sestra Marija
vnuki: Marko z ženo Lidijo, Alenka z možem Davidom, Jure, Tine, Marjana, Ivan, Veronika, Cecilija, Marta, Milena, Marija Elena, Martin, Pablo, Marija Inés, Anita, Tatjana, Andrej in Nataša

pravnuk: Facundo
nečaki in ostalo sorodstvo

Mendoza, Washington D. C., Buenos Aires,
Ljubljana, Brestanca, Drašiči

nastop omejen samo na prostor „novih domovin“?

V okviru politike držav, v katerih živi politična emigracija, nimamo ambicij, čeprav se nekateri posamezniki vanjo vključujejo. Naše delovanje in razmišljanja so vezana na Slovenijo. Vse od leta 1945 je naša želja, da bi SLS in SDS spet lahko delovali v političnem življenju. Vedno smo odklanjali subverzivno delovanje. Pozive k nasilnim akcijam, ki so prihajali tudi iz Slovenije (seveda se zavedamo, da so bile to lahko samo provokacije) smo zavračali, ker je takšna dejavnost nevarna. Zavzemamo se za večstrankarski sistem, v danih pogojih pa bi se politična emigracija tudi angažirala. Vsaj za SLS menim, da bi hitro zaživela, ker ima močnejšo organizacijsko mrežo kot SDS. Seveda si ne smete predstavljati, da komaj čakamo, kdaj bomo prišli... Če smo čakali 44 let, bomo še nekaj časa.

● Če bi se osebno znašli v vlogi Tadeusza Mazowieckega, ali bi, nasprotno od njega, raje prevzeli položaj obrambnega ministra, resor za notranje zadeve ali kaj drugega?

Najodgovornejši resorji na Poljskem so prav gotovo gospodarski, industrijski in trgovinski. Podobno bi bilo v Sloveniji, čeprav bi človek okleval, preden bi jih prevzeli. Najbolj občutljiva je seveda policija, čeprav ima predsednik vlade pregled nad njenim delovanjem. Osebnih takih aspiracij nimam, v šali pa lahko rečem, da bi bilo glede na moje znanje sedmih jezikov zunanje ministrstvo kot nalašč zame. Moj „publik

relation“ ni ravno na najslabši ravni, poznam severnoameriške politike...

● Kako si predstavljate demokratske spremembe v Sloveniji?

Danes v Sloveniji ne veš, kdo je tvoj župan, kdo poslanec in kdo so ministri. Matevž Krivic je nekje zapisal, da bi moral volivec v sedanjih razmerah poznati okrog sto kandidatov. Namesto tega bi zadeve poenostavili tako, da bi kandidati morali zbrati 50 podpisov in položiti kavicjo kot dokaz, da se ne šalijo. Imam občutek, da do svobodnih volitev ne bo prišlo, ker bodo komunisti spet do nezvesti zapletali. Toda minili so tisti časi, ko so komunisti obljubljali, vendar jih nisi smel takoj postaviti na laž. Če v vseh teh letih niso bili sposobni doseči kaj več kot le današnji polom, je od njih težko pričakovati izboljšanja. Upam, da bodo spoznali, da niti politična emigracija niti alternativa ne mislita na obračune s sedanjimi oblastniki. Njihova osebna varnost nikakor ne bo ogrožena, ker bodo lahko popolnoma enakopravno tekmovali z drugimi strankami. Morda bodo doželi, da politični monopol ne omogoča niti bogve kakšnega posebnega materialnega izobilja. Inženir ali direktor v Avstriji ima trikrat večjo plačo od najvišjega ministra v Sloveniji. Če bi prišlo do političnega obrata v smeri zahodnih demokracij, bi se razmere v Sloveniji v petih letih prav gotovo popravile. Prepričan sem; da smo Slovenci sposobni ustvariti evropski standard.

Pogovarjal se je Borut Meško

Slomškov dom

PREDAVANJE

DR. MIHA STARIHA

V nedeljo, 1. oktobra je v Slomškovem domu predaval zdravnik dr. Miha Stariha o bolezni današnjega časa „stresu“. Številen obisk poslušalcev je potrdil zanimanje in aktualnost teme. Dr. Stariha je poudaril, kako je stres tesno povezan z današnjim načinom življenja, predvsem v mestih. Nakazal je nekaj primerov kritičnih stanj te bolezni in nasvetov, kako se obvarujemo posledic. Dobro bi bilo, da bi si vsi vzeli k srcu tisto preprosto a veljavno resnico: Naučimo se živeti počasi.

MATERINSKI DAN

Mladina Slomškega doma je počastila matere in stare matere v nedeljo, 15. oktobra, ko se v Argentini slav materinski dan. Najprej je v imenu deklet in fantov pozdravila predsednica odseka Slovenske dekliške organizacije dr. Marija Avguštin ter čestitala materam k njihovem prazniku. Nato je pa zborček mladcev in mladenk pod vodstvom Nancy Selan pristržno zapel nekaj priložnostnih pesmic. Dekleta so materam darovale bogato okrašeno torto, ki je bila lep uvod v družabnost, ki se je nato razvila.

ESLOVENIA LIBRE

Fundador: MILOŠ STARE
Director: Valentín B. Debeljak
REDACCION Y ADMINISTRACION:
RAMON L. FALCON 4158
1407 BUENOS AIRES
ARGENTINA
Teléfono: 69 - 9503
Glavni urednik:
Tine Debeljak ml.
Uredniški odbor:
Tone Mizerit, dr. Katica Cukjati,
Gregor Batagelj

Correo Argentino Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nac. de la Propiedad Intelectual N° 85.462	

N.ročnina Svobodna Slovenija za 1989: za Argentino A 6.000; pri pošiljanju po pošti A 7.000; Združ. države in Kanada pri pošiljanju z letalsko pošto 60 USA dol.; obmejne države Argentine 53 USA dol.; Evropa 65 USA dol.; Avstralija, Afrika, Azija 70 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 45 USA dol.

V Evropi lahko kupite Svob. Slovenijo: v Trstu: knjigarna Fortunato, Via Faganini 2;

v Celovcu: knjigarna Mohorjeve družbe, Viktringer 26.

TALLERES GRAFICOS "VILKO" S.R.L., ESTADOS UNIDOS 425, 1101 - BUENOS AIRES - T. E. 362-7215

30. letnico duhovništva bodo praznovali

Anton Pintarič, Matija Borštnar, France Grom

Vabimo k skupni sv. daritvi dne 20. decembra ob 20 v župni cerkvi Ntra. Sra. del Valle, Almagro 402, Barrio Gaona, Morón (višina Gaone 3900).

Slovenska kulturna akcija

13. kulturni večer

Marko Jenšterle

Predvojni spor na kulturni levici

Predavanje je predstavljeno na petek, 15. decembra, ob 20 v gornji dvorani Slovenske hiše.

Blagor mrtvim, ki umrjejo v Gospodu.
Spočijejo naj se od svojega truda,
zakaj njih dela grede za njimi. (Raz 14, 13)

Nepričakovano smo prejeli obvestilo iz Slovenije, da nas je 13. novembra zapustil in odšel h Gospodu naš brat duhovnik

Andrej Makovec

župnik v pokoju v Sloveniji

Pogrebne obrede s sv. mašo je opravil pomožni škof dr. Stanislav Lenič skupaj s številnimi duhovniki, ki so ga nato spremljali k večnemu počitku na domače farno pokopališče Sv. Vida.

Dobri Bog naj mu bo dober plačnik za vse delo, žrtve in trpljenje duhovniškega delovanja, posebno v času narodne nesreče!

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

Žalujoči:

sestra Ivanka,
sestra Mici por. Suhodolnik z družino,
brat Ivan z družino,
bratrance in sestrične in ostalo sorodstvo.

Št. Vid nad Cerknico, Begunje, Rakitna, Buenos Aires

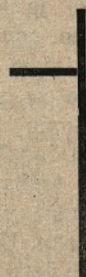
Z globoko žalostjo sporočamo, da je umrl dne 4. decembra v Torontu naš dragi in za slovenstvo vneti rojak, gospod

Otmár Mauser

član načelstva SLS

Rajnemu, ki je bil eden od stebrov demokratske politične emigracije in zvest katoliški kristjan, naj Stvarnik povrne vse, kar je s svojo jasno besedo in dejanjem storil za naš narod.

Načelstvo SLS

Odšel je po plačilo h Gospodu naš dolgoletni in neutrudni član, gospod

Otmár Mauser

Iz zvestobe do vere in do slovenstva je prenašal teže begunstva in zdomstva. Zdaj, ko se svetijo nad domovino prvi žarki svobode, je omagal sredi dela. Naj ga spremljajo naše molitve in hvaležnost.

Slovenski narodni odbor